

نهضت اعتماد ملی

“نام”

آغاز نو با چهره های نو

سی ام مارچ ۲۰۲۳ مطابق با دهم حمل ۱۴۰۲ و هشتم رمضان ۱۴۴۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

۱.....	ا. فشرده‌ی عمده‌ترین مطالب طرح
۴.....	۱. مقدمه
۵.....	۲. اهداف کلی
۵.....	۳. اصول و ارزش‌ها
۶.....	۴. آسیب‌شناسی فرهنگ سیاسی، تاریخی و اقتصادی کشور
۶.....	۴,۱. عوامل داخلی
۶.....	۴,۱,۱. حاکمیت و سیاست
۷.....	۴,۱,۲. اقتصاد
۸.....	۴,۱,۳. معارف و فرهنگ
۹.....	۴,۲. عوامل خارجی
۱۰.....	۵. راهکارهای جهت حل چالش‌های فرهنگ سیاسی، تاریخی و اقتصادی کشور
۱۰.....	۵,۱. عوامل داخلی
۱۰.....	۵,۱,۱. حاکمیت و سیاست
۱۱.....	۵,۱,۲. معارف و فرهنگ
۱۲.....	۵,۱,۳. اقتصاد
۱۳.....	۵,۲. عوامل خارجی
۱۴.....	۶. مراحل تشکیل حکومت منتخب، فراگیر، متخصص و متعهد
۱۴.....	۶,۱. تشکیل کمیسیون بین‌المللی صلح برای افغانستان
۱۵.....	۶,۲. کمیته ملی صلح برای افغانستان
۱۵.....	۶,۳. نحوه انتخاب اعضای حکومت موقت
۱۶.....	۶,۴. ایجاد حکومت موقت
۱۷.....	۷. حکومت منتخب قانونی

أ. فشرده‌ی عمده‌ترین مطالب طرح

نهضت اعتماد ملی افغانستان: نهضت اعتماد ملی افغانستان یا «نام» از سوی افراد متخصص، مستقل، دلسوز با اندیشه‌های فراقومی، فرازبانی و فرامذهبی تشکیل شده است؛ این نهضت خود را برخاسته از صدای مردم خاموش افغانستان می‌داند و برای تأمین امنیت، اتحاد ملی، آوردن رفاه و حفظ تمامیت ارضی در کشور تلاش می‌کند، تشکیل دولت مدرن ملی و منتخب از سوی مردم افغانستان از اهداف عمده نهضت اعتماد ملی افغانستان است.

نام (نهضت اعتماد ملی افغانستان) باور دارد که تأمین رفاه، آزادی و امنیت، آسایش و ارتقای جامعه از طریق استقرار نظام مردم‌سالار امکان‌پذیر است. با توجه به تنوع فرهنگی، زبانی، نژادی و مذهبی در افغانستان، کثرت‌گرایی از اصول اساسی و باورهای خلل‌ناپذیر این نهاد ملی است.

نهضت اعتماد ملی افغانستان، حاکمیت مبتنی بر غلبه و زور را رد می‌کند. ما جنگ، خشونت و خون‌ریزی در افغانستان را مردود می‌دانیم، اما در صورت عدم تمکین به اصل مشروعیت سیاسی از طریق انتخابات آزاد و شفاف، عدم حرمت گذاشتن به عدالت اجتماعی، منافع ملی، تمامیت ارضی و حقوق شهروندی، حق هر نوع دفاع مقتضی از ارزش‌های یادشده را برای ملت محفوظ می‌شمارد.

✓ اهداف نام

شناسایی و آگاهی مشکلات عمیق فرهنگ سیاسی افغانستان، ارائه راه‌حل‌های ممکن و عملی و فراهم کردن زمینه‌های مناسب برای ایجاد حکومت فراگیر ملی و منتخب در افغانستان از اهداف مهم نام است

✓ ارزش‌های اساسی نام

رعایت موازین و ارزش‌های انسانی؛ نفی هرگونه تفوق طلبی سیاسی- اجتماعی بر اساس هویت‌های قومی و یا دینی- مذهبی؛ اعتقاد به عدالت اجتماعی و اقتصادی؛ پایبندی به حقوق شهروندی، حراست از تمامیت ارضی کشور؛ حمایت از صلح عادلانه و پایدار و جلوگیری از جنگ‌های نامشروع؛ قبول و پذیرفتن اصل مشروعیت سیاسی فقط و فقط از طریق انتخابات آزاد و مردم‌سالار؛ احترام گذاشتن به آزادی بیان، آزادی مطبوعات با رعایت اصول و ارزش‌های جهانی، انسانی و اسلامی (مانند عقلانیت، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، تقوا، اصل شورا، اصل برابری انسان‌ها و عدم تبعیض، حقوق مساوی برای اقلیت‌های

آغاز نو با چهره‌های نو

دینی و مذهبی،...؛ و ارج‌گذاری به تخصص، تعهد، تجربه و صداقت در گفتار، اعمال و کردار ارزش‌های اساسی نام به شمار می‌روند.

✓ آسیب‌شناسی فرهنگ سیاسی تاریخی و اقتصادی

- **در حوزه حاکمیت و سیاست:** موجودیت فرهنگ فردگرایی و خودمحوری، قوم‌محوری به‌جای ارزش‌مداری و برنامه‌محوری؛ وجود فرهنگ معافیت و قباح‌زدایی از جنایت، ابقا و بازگشت جنایت‌کاران در قدرت؛ بحران فساد اداری ناشی از عدم حاکمیت قانون، نقض قانون خصوصاً از جانب مقامات بلندپایه حکومت به شمول رؤسای جمهور و امرا؛ وجود فرهنگ تقسیم قدرت در بین دلالان و تکیه‌داران سیاسی که باعث بازگشت جنایت‌کاران به قدرت می‌گردد؛ نبود امنیت کامل جان و مال مردم از جانب حکومت؛ بی‌ثباتی دولت‌ها به دلیل تمرکز قدرت به دست گروه‌های محدود؛ وابستگی همه‌جانبه‌ی سیاسی، اقتصادی، دفاعی و امنیتی.
- **در حوزه اقتصاد:** نبود پالیسی‌ها و استراتژی‌های دقیق اقتصادی بر مبنای واقعیت‌های جامعه؛ تولید ناخالص داخلی پائین، عواید کم، مصارف اندک و در نتیجه موجودیت فقر شدید؛ کسری شدید بالانس تجارت؛ موجودیت اقتصاد سایه و اقتصاد غیرقانونی؛ کشت، تولید و ترافیک مواد مخدر؛ استخراج غیرقانونی و قاچاق مواد معدنی افغانستان به خارج از کشور؛ توزیع ناعادلانه ثروت و عواید؛ وابستگی شدید اقتصادی کشور به بیرون و متکی بودن به کمک‌های خارجی.
- **در حوزه معارف و فرهنگ:** بی‌سوادی، سویه‌های پایین آموزش و عدم داشتن تخصص؛ حاکمیت فرهنگ خشونت و زورگویی به‌جای قانون محوری؛ وجود فرهنگ بیگانه‌پسندی و بیگانه‌پرستی؛ فرهنگ ناپسند دور نگهداری زنان از آموزه‌های دینی، تعلیمی، تحصیلی، کار و فعالیت اجتماعی؛ قرائت‌های مطلق‌گرایانه مذهبی و عدم تمکین به خرد و ارزش‌های اصیل قرآنی؛ سطح پائین اطلاعات عمومی مردم به‌خصوص از آموزه‌های اصیل دینی. (مانند عقلانیت، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، تقوا، اصل شورا، اصل برابری انسان‌ها و عدم تبعیض، حقوق مساوی برای اقلیت‌های دینی و مذهبی،...)
- **در حوزه عوامل خارجی:** فروپاشی ارزش‌ها و بنیادهای مادی و معنوی افغانستان در اثر تجاوز بیگانه‌ها؛ تحمیل پالیسی کشورهای بیگانه در قبال افغانستان برخاسته از استراتژی "خلق بحران و مدیریت آن برای حفظ منافع خودشان"؛ تأکید روی ساختار حکومت‌داری بر مبنای قومیت و عدم

آغاز نو با چهره‌های نو

حمایت از طرح ایجاد یک دولت مدرن ملی مردم‌سالار و شهروند محور؛ نبود اراده واقعی برای ختم جنگ‌های نیابتی، منطقه‌ی و بین‌المللی.

- **در عرصه راهکارها و راهبردها:** ایجاد اعتماد ملی از طریق فراهم‌سازی زمینه‌های مشارکت سیاسی و سهم‌گیری مردم در قدرت و اتخاذ تصمیم‌های سیاسی؛ تمکین به اصل انتخابات مستقیم، آزاد و شفاف در تعیین رهبران سیاسی در همه سطوح؛ تنفیذ قوانین ملی برای کشور از جانب حکومت مرکزی؛ تطبیق قوانین توسط حکومت‌های محلی و مردمی، نظارت و بررسی حکومت مرکزی؛ نظام دفاع ملی و امنیتی بر اساس مکلفیت خدمت سربازی؛ ارتقای سطح سواد و آگاهی عمومی جامعه در بخش‌های فرهنگی، تاریخی و سیاسی؛ برنامه‌ریزی عاجل و فوری برای بلند بردن فهم درست از قرآن و تمکین به ارزش‌های والای انسانی، اسلامی و مدنی برای جلوگیری از فرهنگ خشونت و افراط‌گرایی دینی؛ تلاش برای اعاده اصل بی‌طرفی سیاسی افغانستان؛ طرح و تصویب برنامه استراتژیک انکشافی و اقتصادی طولانی‌مدت در پرتوی قانون اساسی کشور؛ الزامی بودن آموزش عمومی تا صنف نهم برای ذکور و اناث؛ ایجاد زمینه کار، فراهم کردن فضای مناسب کاری و مصونیت کاری؛ تدوین پالیسی فقرزدایی و پالیسی‌های عمومی خودکفایی اقتصادی و توسعه‌یی؛ جایگزینی اقتصاد غیرقانونی به اقتصاد قانونی؛ فراهم کردن زمینه‌ای استخراج و بهره‌برداری از معادن و استفاده از آب دریا‌های افغانستان.

✓ مراحل تشکیل حکومت فراگیر، متخصص، متعهد و منتخب

تشکیل کمیسیون بین‌المللی صلح برای افغانستان؛ کمیته ملی صلح برای افغانستان و ایجاد حکومت موقت .

✓ وظایف اساسی حکومت مؤقت

تعدیل قانون اساسی ۲۰۰۴ و قوانین فرعی به شمول قانون انتخابات؛ زمینه‌سازی برای تشکیل حکومت منتخب قانونی.

نوت: نام "نهضت اعتماد ملی" انتقادها، پیشنهادهای سالم هم‌وطنان عزیز و بشر دوستان واقعی را جهت بهبود این طرح و اسناد بعدی با جبین گشاده می‌پذیرد.

متن تفصیلی را در زیر مطالعه نمایید!

۱. مقدمه

نهضت اعتماد ملی افغانستان "نام"، از سوی افراد متخصص، مستقل، دل سوز، بدون سابقه جرمی و جنایات ضد بشری تأسیس شده است و اعضای آن به استقلال، تأمین امنیت، آرامش و آسایش ملت افغانستان و استقرار حاکمیت مردمی مقتدر با اندیشه‌های فراقومی، فرازبانی و فرامذهبی بر محور منافع ملی و احترام به کثرت‌گرایی متعهد هستند، و خود را صدای مردم خاموش افغانستان می‌دانند.

نهضت اعتماد ملی افغانستان، در این مقطع زمان، حزب سیاسی نبوده بلکه به‌مثابه یک جریان سیاسی در جهت تحکیم اعتماد ملی، نفی فرهنگ فرد محوری و قوم‌محوری بوده، معرف روند ارزش‌مداری، برنامه‌محوری و شهروند محوری برای نجات افغانستان از بحران‌های سیاسی، اجتماعی و تاریخی می‌باشد.

"نام" طرفدار برقراری اتحاد ملی، حفظ تمامیت ارضی و تشکیل دولت مدرن ملی است، دولتی که برخاسته از آرای شهروندان و قابل‌قبول برای اکثریت مردم، متخصص و متشکل از هر قشر و تبار، زبان، مذهب و دین بدون در نظر داشت جنسیت و مبتنی بر عدالت اجتماعی باشد.

تأکید ما روی ایجاد دولت مدرن ملی، شهروند محور و مردم‌سالار است، دولتی که پابند به ارزش‌های اصیل دینی و انسانی (مانند عقلانیت، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، تقوا، اصل شورا، اصل برابری انسان‌ها و عدم تبعیض، حقوق مساوی برای اقلیت‌های دینی و مذهبی...) باشد.

"نام" به این باور است که با اتکا به خرد جمعی زمان و خصوصیات مثبت فرهنگی-دینی جامعه، مدیریت سالم سیاسی جامعه را تدارک ببیند. باین‌وجود ناگفته نباید گذاشت که با توجه به تجارب چند دهه اخیر ما طرفدار ایجاد حکومت دینی و ایدئولوژیک نیستیم. این را نیز تأکید می‌کنیم که نظام سکولار چه نوع دین‌ستیزی و چه دین‌گریزی، نمی‌تواند به‌تنهایی مشکل‌گشا باشد.

نهضت اعتماد ملی افغانستان معتقد است که برای آغاز یک حرکت نو به چهره‌های نو، با تجربه، صادق و مردمی اعم از زن و مرد نیاز است. کسانی که در این چهل‌وچند سال اخیر، خود بخشی از بحران بوده‌اند به شمول سران جمهوری کرسی و غنی (دولت‌های پیشین) و سران تنظیم‌ها و بقایای رهبری و اعضای کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق و سران تحریک طالبان نمی‌توانند بحران کنونی افغانستان را حل کنند. از جانب دیگر این افراد نباید فرصت یابند که سکان این کشتی شکسته را بار دیگر در اختیار گیرند. از سوی

آغاز نو با چهره‌های نو

هم، این افراد و نیروها اگر حس وطن‌دوستی دارند باید بدون هیچ چشم‌داشتی تمامی امکانات مادی و نفوذ اجتماعی خود را در اختیار مردم و پروسه عبور از بحران واگذارند.

"نام"، جنگ و خون‌ریزی در افغانستان را مردود شمرده و طرفدار تداوم آن به هیچ صورت نیست. ولی در صورت عدم مشروعیت سیاسی دولت، که مظهر آن مراجعه مستقیم به آرای شهروندان است، عدم حرمت به عدالت اجتماعی، منافع ملی، تمامیت ارضی و حقوق شهروندی، حق دفاع مقتضی از ارزش‌های یادشده را برای آحاد ملت محفوظ می‌داند. هیچ کتله و گروه زبانی، قومی و مذهبی و سیاسی نباید بار دیگر به خشونت، جنگ نامشروع و درگیری مسلحانه روی‌آورند، زیرا بر اساس سنت‌های شناخته‌شده تاریخی و دینی، خشونت جز خشونت مکرر و مضاعف در پی ندارد.

۲. اهداف کلی

شناسایی و آگاهی مشکلات فرهنگ سیاسی افغانستان، ارائه راه‌حل‌های ممکن عملی برای ایجاد حکومت فراگیر ملی و منتخب در افغانستان که مبتنی بر صداقت، عدالت و مساوات در کشور بوده، ضامن تأمین عدالت اجتماعی، رفاه عامه و امنیت جانی، مالی و روانی مردم گردد.

۳. اصول و ارزش‌ها

ما به اصول و ارزش‌های ذیل معتقد هستیم:

- ✓ رعایت موازین و ارزش‌های انسانی، مدنی و اسلامی (مانند عقلانیت، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، تقوا، اصل شورا، اصل برابری انسان‌ها وعدم تبعیض، حقوق مساوی برای اقلیت‌های دینی و مذهبی،...)
- ✓ نفی هرگونه امتیاز طلبی سیاسی اجتماعی بر اساس برتری‌طلبی قومی، حکومت‌های قوم‌محور و تمسک بر اصل اهلیت، تعهد و تقوا
- ✓ تأمین عدالت اجتماعی و اقتصادی مبتنی بر اصل برابری و ارتقای سویه‌های مادی و معنوی همه شهروندان
- ✓ حفظ تمامیت ارضی کشور
- ✓ حمایت از صلح عادلانه پایدار و جلوگیری از جنگ‌های نامشروع
- ✓ پذیرفتن اصل مشروعیت سیاسی از طریق انتخابات آزاد مبتنی بر اصول مردم‌سالاری

آغاز نو با چهره‌های نو

- ✓ تأمین حقوق شهروندی بر مبنای قانون اساسی حکومت منتخب
 - ✓ قبول اصل تنوع فکری، سیاسی، دینی و مذهبی
 - ✓ ارج نهادن به تمام زبان‌های رایج ملی و محلی کشور
 - ✓ حمایت از اصل ادارهٔ محل (ولسوالی‌ها و ولایات) توسط مردمان خود محل بر اساس انتخابات و استخدام قانونی افراد مسلکی در حکومت
 - ✓ احترام گذاشتن به آزادی بیان و آزادی مطبوعات با رعایت اصول و ارزش‌های پذیرفته‌شده انسانی و اسلامی
 - ✓ ارج‌گذاری به تخصص علمی و حرفه‌ای، تعهد، تجربه و صداقت
 - ✓ اتخاذ تصمیم در سطح ملی بر اساس شواهد علمی از جمله سرشماری کامل نفوس و مسکن
- تمامی راهکارها، طرز‌العمل‌ها و برنامه‌های بعدی با ضمایم آن، با در نظر داشت اصول و ارزش‌های فوق تدوین و تطبیق خواهد شد.

۴. آسیب‌شناسی فرهنگ سیاسی، تاریخی و اقتصادی کشور

در فرهنگ سیاسی، تاریخی و اقتصادی افغانستان هر یک از عوامل داخلی و خارجی نقش خاص خود را داشته و با تأسف آسیب‌های شدیدی را بر پیکر جامعه ما وارد کرده است. این آسیب‌ها باعث شده تا افغانستان نتواند در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی به رشد و بلوغ لازم برسد.

در ذیل هر یک از عوامل یادشده به صورت مختصر بیان شده است:

۴.۱. عوامل داخلی

۴.۱.۱. حاکمیت و سیاست

- وجود فرهنگ فردمحوری، خودمحوری و قوم‌محوری به جای ارزش محوری، همواره فرهنگ برتری‌طلبی‌های قومی، مذهبی، گروهی، زبانی و یا فکری که باعث تضعیف روند ملت‌سازی در کشور شده است؛
- بحران هویت ملی ناشی از تضعیف پروسه ملت‌سازی؛
- بحران مشروعیت نظام سیاسی (مردم‌سالار)؛
- وجود فرهنگ معافیت و قباحه زدایی از جنایت و عدم تطبیق پروژه عدالت انتقالی؛

آغاز نو با چهره‌های نو

- بحران فساد اداری ناشی از عدم حاکمیت قانون، نقض قانون خصوصاً از جانب مقامات بلندپایه حکومت به شمول رؤسای جمهور و امرا؛
- وجود فرهنگ تقسیم قدرت بر اساس مطلق‌گرایی قومی و حزبی که عامل معافیت و بازگشت جنایت‌کاران به قدرت می‌گردد؛
- بحران استفاده ابزاری از دین موضوع زبان و زبان‌ستیزی که ضد منافع ملی بوده، باعث افتراق بیشتر بین مردم شده است؛
- عدم تأمین امنیت کامل جان و مال مردم از جانب حکومت بر اساس حق شهروندی؛
- ترک سیاست عدم انسلاک (بی‌طرفی) و گرایش یک‌جانبه به طرف قدرت‌های بزرگ؛
- بی‌ثباتی دولت‌ها ناشی از تمرکز قدرت به دست گروه‌های محدود؛
- وابستگی همه‌جانبه‌ی سیاسی، اقتصادی، دفاعی و امنیتی نظام‌ها به دولت‌های خارجی؛

۴.۱.۲. اقتصاد

- نبود پالیسی‌ها و استراتژی‌های دقیق اقتصادی بر مبنای واقعیت‌های جامعه؛
- بحران اقتصادی فراگیر به سبب ورشکست شدن تقاضای داخلی، نبود سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی و بحران سکتور مالی و بانکی؛
- بحران بشری حاد بشری^۱؛
- پیش‌بینی می‌شود که رشد اقتصادی در سال‌های پیشرو منفی یا حداقل صفر باقی بماند. این تداوم بحران اقتصادی در میان‌مدت باعث خلق فاجعه اقتصادی و انسانی خواهد شد و منجر به افزایش خشونت، افراط‌گرایی، پیوستن به گروه‌های تروریستی چون داعش خواهد گردید؛
- عدم ثبات سیاسی در کشور که فضای اعتماد لازم را برای سرمایه‌گذاری خصوصی از بین برده است؛
- درآمد پائین مردم، میزان بلند فقر و نبود فرصت‌های کافی اشتغال در کشور، در نتیجه وجود فقر شدید پولی تا ۵۵ درصد و فقر چندبعدی حدود ۵۲ درصد؛

۱. طبق سروی نهادهای بین‌المللی که در ماه اکتبر سال ۲۰۲۲ در داخل کشور انجام شد و ۱۷ هزار خانوار را در سراسر کشور به گونه حضور سوری کردند، ۷۲ درصد خانوارها در افغانستان در تدارک و تهیه مواد غذایی با مشکل روبرو بودند، و ۳۵ درصد آنها با شکم گرسنه به خواب رفته‌اند. بیش از نیمی جمعیت افغانستان از انواع تکان‌های اقتصادی (بی‌کاری، فقر...) متضرر شدند و از این ناحیه رنج می‌بردند.

آغاز نو با چهره‌های نو

- آسیب‌پذیری مردم به نوسانات اقتصادی ناشی از خشک‌سالی و حوادث طبیعی که جامعه را بیشتر از پیش در معرض فقر قرار داده است؛
- افغانستان از یک نوع فساد اداری در دوران جمهوریت (رشوه‌ستانی و دزدی از عواید داخلی) به نوع دیگری فساد اداری مضاعف در حال حاضر (مالیه‌ستانی به‌زور از مردم فقیر، غارت و چپاول معادن طبیعی به‌اضافه رشوه‌ستانی و مقرری‌های غیر مسلکی بانگیزه‌های قومی-گروهی) کشانده شده است؛
- معطل ماندن و یا فرار بخش بزرگی از سرمایه‌های بشری (نیروی کار)، مالی و منابع طبیعی کشور؛
- متمرکز ماندن ثروت به دست گروه کوچکی که از طریق فعالیت‌های مافیایی (تولید مواد مخدر و قاچاق مواد معدنی)، غصب زمین، و به انحصار گرفتن قراردادهای تدارکاتی دولتی و خارجی در بیست سال گذشته ثروت هنگفتی را اندوختند؛
- عدم تطبیق سرشماری کامل نفوس و مسکن به‌موقع و جامع و ایجاد توهم اکثریت واقعیت در افکار عده‌ای از سیاسیون کشور و جامعه بین‌المللی، و استفاده‌های ابزاری از آن؛
- تولید ناخالص داخلی کم حدود ۲۰ میلیارد دالر و عاید سرانه پائین ۴۰۰ تا ۶۰۰ دالر؛
- کسری شدید بالانس تجارت (۸۵ تا ۹۵ درصد)، صادرات مواد خام اولیه مانند بته‌های طبی و احجار قیمتی و نیمه قیمتی بدون فرآیند، برخلاف واردات اجناسی که تولید آن در داخل کشور امکان‌پذیر است؛
- موجودیت اقتصاد سایه و غیرقانونی مافیایی ناشی از کشت، تولید و ترافیک مواد مخدر و همچنان استخراج غیرقانونی و قاچاق مواد معدنی افغانستان به خارج از کشور؛
- پائین بودن عواید داخلی حکومت و کسری بودجه (۶۰ تا ۷۰ درصد) ناشی از موجودیت فساد گسترده در لایه‌های مختلف دولت؛
- توزیع ناعادلانه ثروت و عواید؛
- در نتیجه وابستگی شدید اقتصادی و متکی بودن به کمک‌های خارجی؛

۴.۱.۳. معارف و فرهنگ

- بی‌سوادی، عدم داشتن تخصص و سویه پایین علمی و حرفه‌ای؛
- حاکمیت فرهنگ خشونت و زورگویی توأم با تبعیض به‌جای قانون‌محوری؛

آغاز نو با چهره‌های نو

- وجود فرهنگ بیگانه پسندی و بیگانه‌پرستی و تطبیق برنامه‌ها و پالیسی‌های کشورهای بیگانه و مغرض؛
- فرهنگ ناپسند دور نگهداشتن زنان از مسائل دینی، آموزشی، تحصیلی و کار در اجتماع؛
- قرائت‌های مطلق گرایانه مذهبی، استناد عمده و یک‌جانبه به نقل به‌جای اتکای به عقل و عدم تمکین به ارزش‌های اصیل قرآنی توسط اربابان زر، زور و تزویر؛
- سطح پائین اطلاعات عمومی مردم به‌خصوص از آموزه‌های اصیل دینی، معلومات تاریخی، فرهنگی و هویتی افغانستان؛
- اشکالات علمی و تخصصی در تألیفات وزارت معارف و نصاب درسی (کریکولم‌های درسی) وزارت تحصیلات عالی؛

۴.۲. عوامل خارجی

کشورهای جهان در محور قوانین بین‌الدول حق‌دارند با در نظر داشت منافع مشترک با ملل جهان در عرصه‌های مختلف تعامل داشته باشند. اما مردم افغانستان در تعاملات با ابرقدرت‌های جهان طی یک قرن گذشته تلخ‌ترین تجارب را داشتند، به‌عبارت دیگر مردم در عوض نفع بردن از این تعاملات بیشتر متضرر شدند.

عوامل خارجی ذیل آسیب‌های گسترده‌ای را بر پیکر کشور ما وارد کرده است:

- فروپاشی ارزش‌ها و بنیادهای مادی و معنوی افغانستان در اثر تجاوز انگلیس، خاصاً تجاوز اتحاد جماهیر شوروی (روسیه) در قرن بیستم، ناشی از توسعه‌طلبی متجاوزین، محاسبات غلط و دعوت کودتاچیان هفت ثور ۱۳۵۷؛
- از بین رفتن زیرساخت‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زندگی مدنی جامعه ناشی از پس‌لرزه‌های تجاوزها قدرت‌ها که تا امروز به‌شدت جریان دارد؛
- پالیسی بعضی کشورها در قبال افغانستان مبتنی بر «استراتژی خلق بحران و مدیریت بحران» جهت رسیدن به اهداف استراتژیکشان؛
- تأکید روی ساختار حکومت‌داری بر مبنای قومیت و عدم حمایت و پشتیبانی بابت ایجاد یک دولت مردم‌سالار در افغانستان؛
- نبود اراده واقعی برای ختم جنگ‌های نیابتی، منطقه‌ای و بین‌المللی؛

آغاز نو با چهره‌های نو

➤ تجربه نشان داده است که کشورهای منطقه و جهان به خاطر سبقت جویی در تأمین منافع اقتصادی و استراتژیکشان در افغانستان از پیش‌قدمی رقبا در هراس بوده و در مواقعی این تشویش‌ها به تقابل و نهایتاً به مداخله مستقیم و سرمایه‌گذاری بالای گروه‌های وابسته انجامیده، زمینه‌ساز رشد و گسترش جنگ‌های استخباراتی و نیابتی، رشد افراطیت و ناامنی بیشتر شده است؛

۵. راهکارهای جهت حل چالش‌های فرهنگ سیاسی، تاریخی و اقتصادی کشور

۵.۱. عوامل داخلی

۵.۱.۱. حاکمیت و سیاست

- ایجاد اعتماد و اتحاد بین مردم از طریق شریک ساختن‌شان در قدرت و تصمیم‌گیری‌ها؛
- برای جلوگیری یا امتناع از تکرار تراژدی‌های تاریخی، بازنگری ساختار قدرت در چارچوب یک نظام غیرمتمرکز شهروند محور و مردم‌سالار که مشروعیت سیاسی خود را از آرای شفاف مردم به دست آورده باشد ضرورت است؛
- انجام سرشماری کامل و جامع نفوس و مسکن در کشور جهت برنامه‌ریزی‌های ملی و محلی با تأکید بر اصل مساوات حقوق شهروندی و عدم سوءاستفاده‌های سیاسی و ایزاری؛
- انجام ثبت‌احوال نفوس و وقایع حیاتی، به شکل کامل در کشور؛ توزیع تذکره برقی و تعیین، تشخیص و ثبت آدرس‌ها در سراسر کشور؛
- تمکین به اصل انتخابات مستقیم، آزاد و شفاف در تعیین رهبران سیاسی در همه سطوح؛
- انتخاب اعضای شوراها از کوچک‌ترین واحد اداری تا شورای ملی؛ برگزاری انتخابات با اتکا به اصل اداره محلات توسط خود مردم محل، یگانه وسیله غیرمتمرکز سازی قدرت و ارتقاء مردم از رعیت و تبعه بودن به شهروندان توانمند و تصمیم‌گیرنده یک‌قدم مهم در راستای ملت‌سازی در کشور خواهد بود؛
- تمکین به اصل رفراendum یا همه‌پرسی در مسائل کلان ملی در مواقع مهم و در صورت نیاز؛
- پایان دادن به فرهنگ تفرق اراکین مسلکی خدمات ملکی حکومت در تمام دوائر دولتی چی در مرکز و ولایات (ساختار عمودی و افقی قدرت) که عامل اساسی خویش‌خوری، قوم‌پرستی، رشوت‌ستانی، فساد اداری، تعصب و تفوق طلبی با بحران مشروعیت و عدم ثبات سیاسی متداوم در کشور شمرده می‌شود. اصل یادشده آغاز خوبی برای حل این چالش‌ها است؛

آغاز نو با چهره‌های نو

- پایان دادن به فرهنگ تقرر و نهادینه ساختن اصل استخدام بر اساس شایسته‌سالاری در تمام ادارات بعد از ارزیابی و تأیید سوابق علمی، اداری و امنیتی توسط دفاتر مربوطه در تمام سطوح عمودی و افقی، با کمک و همکاری کمیته‌ها و یا کمیسیون‌های استخدام مشمول بر افراد منتخب و متخصص در ساحات کاری‌شان؛
- حق استخدام هر شهروند متخصص و مسلکی از هر منطقه کشور بدون در نظر داشت هویت قومی، مذهبی، دینی، زبانی، منطقه‌ای یا محلی به اساس اهلیت در هر واحد اداری کشور؛
- تنفیذ قوانین ملی برای کشور از جانب حکومت مرکزی و واگذاری مسئولیت تطبیق قوانین به حکومت‌های محلی و مردمی، تحت نظارت و تفتیش حکومت مرکزی؛
- تنظیم نظام دفاع ملی و امنیتی بر اساس مکلفیت انجام خدمت سربازی با تفویض امتیازات مادی و معنوی بر اساس قوانین و لوایح توسط حکومت مرکزی برای کاهش وابستگی اقتصادی کشور در امور امنیتی - دفاعی کاسته شود؛
- عهده‌داری تأمین امنیت محلی توسط نیروی پلیس محلی و ملی مطابق قوانین کشور.
- ایجاد کمیسیون مستقل (به معنی واقعی کلمه مستقل) حقوق بشر که ضامن حراست از حقوق مدنی، سیاسی - اجتماعی و اقتصادی مردم باشد؛
- رسیدگی به جنایات ضد بشری چهار دهه اخیر در کشور، تثبیت، تشخیص و بررسی گورهای دسته‌جمعی و اعاده حیثیت از شهدای دوران حاکمیت غیرقانونی و اختناق آمیز حزب به اصطلاح دموکراتیک خلق و شهدای دوره‌های بعد از آن و ایجاد مراکز یادبود از شهدا؛

۵.۱.۲. معارف و فرهنگ

- بلند رفتن سطح سواد و آگاهی عمومی جامعه در بخش‌های فرهنگ، تاریخ و سیاست؛
- الزامی بودن تعلیمات عمومی تا صنف نهم برای همه اعم از پسر و دختر؛
- تقویت زبان‌های رسمی، ملی و محلی به طور متوازن؛
- برنامه‌ریزی عمومی جهت درک حقایق قرآنی و تمکین به ارزش‌های والای انسانی، اسلامی و مدنی برای جلوگیری از فرهنگ خشونت و گسترش قرائت‌های خشونت‌زا و سایر مظالم در خانواده‌ها، مکاتب، مدارس، مؤسسات تحصیلات عالی و رسانه‌های جمعی صورت گیرد تا از سوءاستفاده به نام دین که منجر به استبداد دینی می‌گردد، جلوگیری شود؛

آغاز نو با چهره‌های نو

- تأسیس یک مرکز مستقل تحت نام "مرکز مطالعات اسلامی" متشکل از صاحب‌نظران امور دینی (اعم از شیعه و سنی) با صلاحیت‌های خاص علمی طبق لوایح و قوانین کشور تا از فتواهای مشکوک جلوگیری به عمل آید. (این موضوع را نباید فراموش کرد که فتوا چی از جانب یک فرد باشد و چی از طرف یک جمع، قانون شمرده نمی‌شود و جنبه اجرایی برای دولت ندارد. عمل به فتوای مجتهد و مفتی شخصی و اختیاری است. قانون تنها از سوی نمایندگان منتخب مردم تصویب و از طرف رئیس‌جمهوری منتخب توشیح می‌شود و پایبندی به آن برای همه شهروندان الزامی است)؛
- ایجاد یک مرکز ملی تحقیقاتی علوم و یا ساینس با رعایت استانداردهای جهانی به‌روز برای افغانستان یک ضرورت جدی است؛
- رسمیت بخشیدن به امور مساجد و تعیین ملا امامان توسط خود مردمان محل، طبق قوانین و لوایح در پرتوی ارشادات دین و عقیده؛
- تجدید و بازنگری نصاب درسی (کریکولم‌های درسی) در تمامی مدارس و مکاتب و معرفی لوایح و قوانین برای دانشگاه‌ها و مکاتب خصوصی و دولتی؛

۵.۱.۳. اقتصاد

- طرح و تصویب برنامه استراتژیک توسعه‌ی و اقتصادی طولانی‌مدت ۱۵ تا ۲۰ سال برای نخستین بار در افغانستان روی دست گرفته شود. این استراتژی باید از جانب مردم افغانستان در پرتوی قانون اساسی طرح و تصویب گردد تا حکومت‌های بعدی بدون آوردن تغییرات مسؤولیت تطبیق آنرا داشته باشند؛
- ایجاد زمینه کار، فراهم کردن فضای مناسب کاری و مصونیت کاری؛
- طرح و تدوین سیاست‌های تجاری به شمول ایجاد تغییرات در واردات (افزایش تولیدات داخلی بجای واردات)، تدوین پالیسی فقرزدایی و پالیسی‌های عمومی خودکفایی اقتصادی و توسعه‌ی؛
- مبارزه جدی با کشت و ترافیک مواد مخدر و رسیدگی به مشکل معتادین که متأسفانه تعدادشان به اساس تخمین منابع سازمان ملل به بیش از سه و نیم میلیون نفر می‌رسد؛
- فراهم کردن زمینه استخراج و بهره‌برداری از معادن، ذخایر زیرزمینی تثبیت‌شده و استفاده از آب دریا‌های افغانستان طبق برنامه دقیق، زمانی که تمامی شرایط، به شمول زیرساخت‌های سبک

آغاز نو با چهره‌های نو

(Soft) و سنگین (Hard) آن فراهم باشد و مردم به‌طور مستقیم و یا از طریق نماینده‌های باصلاحیت‌شان در مجلس (پارلمان) به‌طور شفاف از آن آگاهی کامل داشته باشند؛

نوت: معادن و ذخایر زیرزمینی افغانستان، ثروت ملی کشور است، بنابراین با این ثروت برخورد محتاطانه و مدبرانه طوری صورت گیرد که بخش اعظم آن در داخل کشور به مواد پخته تبدیل گردد تا باعث رشد سریع و وسیله‌ای رشد اقتصادی و خودکفایی افغانستان گردد. همچنان از آب دریا‌های افغانستان در داخل کشور در چارچوب قوانین ملی و بین‌المللی استفاده اعظمی صورت گیرد.

۵.۲. عوامل خارجی

➤ مسئله‌ای پرتنش سرحدات شرقی کشور با پاکستان (خط دیورند) باید بر اساس قوانین بین‌المللی به همکاری دولت منتخب مشروع افغانستان و کشور پاکستان تحت نظارت سازمان ملل متحد حل‌وفصل شود؛

➤ تلاش برای اعاده اصل بی‌طرفی سیاسی افغانستان صورت گیرد تا در قرن بیست و یکم به حیث یک کشور مستقل بر اساس منافع ملی عمل شود و افغانستان به محور وصل و ارتباطات تجاری و فرهنگی منطقه تبدیل گردد؛

➤ مردم افغانستان، خاصاً "نام"، از جامعه جهانی و شورای امنیت ملل متحد و سازمان‌های بین‌المللی انتظار دارند تا برای زدودن رقابت‌های ناسالم که زمینه‌ساز ناامنی، تقابل کشورها، رشد افراطیت و جنگ می‌گردد، ایشان را در تأسیس یک نظام مردم‌سالار و فراگیر کمک نمایند؛

افغانستان مردم‌سالار، ارزش محور، امن و غیر منسلک، حامی و طرفدار رقابت‌های سالم در قالب قراردادهای اقتصادی و سیاسی بر مبنای منافع مشترک و متوازن، متضمن روابط حسنه با کشورهای منطقه و جهان خواهد بود. نظام غیر منسلک مردم‌سالار در افغانستان بستر مناسب ثبات سیاسی در کشور، منطقه و جهان است. چنین نظامی به مردم افغانستان فرصت آنرا آماده می‌سازد تا بر مبنای منافع ملی نسخه‌ای جدیدی را در تأمین منافع مشروع کشورهای منطقه پیشکش نماید.

جهت فائق آمدن به بحران فعلی کشور و تطبیق راهکارهای استراتژیک فوق، ما نیاز به اقدامات جدی و آنی ذیل توسط جامعه بین‌المللی با مردم افغانستان را داریم:

۶. مراحل تشکیل حکومت منتخب، فراگیر، متخصص و متعهد

یک اداره موقت ملی غیر جانب‌دار باید در افغانستان زمینه تعدیل قانون اساسی ۲۰۰۴ و یا تسوید قانون اساسی جدید را توسط نهادهای ذی‌ربط و منتخب مردم فراهم سازد، و زمینه عبور به یک حکومت فراگیر منتخب و مشروع ملی اسلامی در سراسر کشور فراهم گردد، تا افغانستان از بحران سیاسی چندین دهه نجات یابد.

نهضت اعتماد ملی افغانستان "نام"، ضمن این‌که در سطح ملی پیوسته در تلاش بسیج مردم و همه نیروهای سالم حول محور ارزش‌های مندرج این نقشه راه و فراهم‌سازی بستر مناسب برای ایجاد اعتماد و هماهنگی است، در سطح بین‌المللی علی‌رغم آسیب‌های که افغانستان از تعاملات تاریخی با کشورهای ذی‌دخل دیده است، از جامعه بین‌المللی، همسایه‌های افغانستان و کشورهای منطقه می‌خواهد تا جهت پایه‌گذاری یک دولت فراگیر، متخصص و متعهد به قانون که پاسخگو برای مردم افغانستان، کشورهای همسایه و جامعه جهانی باشد با در نظر داشت مراحل ذیل همکاری صادقانه کنند.

۶.۱. تشکیل کمیسیون بین‌المللی صلح برای افغانستان

به‌منظور اجرایی کردن منظم و سیستماتیک این طرح در قدم نخست ضروری است تا کمیسیون تحت عنوان "کمیسیون بین‌المللی صلح برای افغانستان" ایجاد گردد. این کمیسیون با شمولیت شورای امنیت و نماینده خاص سازمان ملل متحد برای افغانستان و سایر نهادهای معتبر جهانی توسط دفتر سرمشی و شورای امنیت سازمان ملل ایجاد گردد.

نهضت اعتماد ملی افغانستان، منحيث مبتکر این طرح به هدف حمایت و پشتیبانی از منافع ملت مظلوم افغانستان به‌عنوان عضو ناظر تطبیق محتوایی طرح در کمیسیون بین‌المللی صلح خواهد بود.

کمیسیون بین‌المللی صلح برای افغانستان می‌تواند شامل نمایندگان نهادهای ذیل باشد:

۱. سازمان ملل متحد

۲. سازمان همکاری‌های اسلامی

۳. بانک جهانی

۴. بانک انکشاف آسیایی

۵. اتحادیه اروپا

۶. سازمان همکاری شانگهای

سازمان‌های عفو بین‌الملل و شفافیت بین‌المللی منحيث نهادهای مشاور در این کمیسیون حضور خواهند داشت، بر علاوه ۳ تا ۵ تن از افراد حقیقی شهروندان افغانستان با در نظر داشت تخصص، تعهد و حسن شهرت اجتماعی و سابقه نیک به شمول زنان و مردان منحيث مشاورین در کمیسیون یادشده و در گروه نظارتی و ارزیابی معرفی گردند.

وظیفه اساسی کمیسیون یادشده این است که از هر ولایت افغانستان و جامعه مهاجران در پاکستان، ایران، ترکیه و سایر کشورها تقاضا نماید تا بر اساس سهم نفوس‌شان افراد مورد اعتمادشان را برای عضویت در "کمیته ملی صلح برای افغانستان" معرفی کنند.

کمیسیون صلح بین‌المللی بعد از تحقیق و ارزیابی لازم، از مجموع نمایندگان و نامزدان عده‌ای را با در نظر داشت تخصص، تعهد و حسن شهرت اجتماعی و سابقه نیک به‌عنوان اعضای کمیته ملی صلح برای افغانستان معرفی می‌کند.

۶.۲. کمیته ملی صلح برای افغانستان

این کمیته پس از تشکیل در همکاری نزدیک با کمیسیون بین‌المللی صلح برای افغانستان به کار خود آغاز می‌کند.

۶.۳. نحوه انتخاب اعضای حکومت موقت

مطابق این طرح، نخست افراد مجرب از شهروندان افغانستان و مهاجران افغان در سایر کشورها یک تیم مشورتی - تخصصی و تخنیکی به تعداد ۵ تا ۱۰ نفر (بدون اعضای مشاورین کمیسیون بین‌المللی صلح برای افغانستان) ایجاد گردد. سپس از اقشار مختلف جامعه در داخل کشور بر اساس سهم نفوس هر ولایت و در خارج از کشور بر اساس سهم نفوس افغان‌های مقیم در کشور میزبان تقاضا گردد تا افراد شایسته و مسلکی اعم از زنان، مردان و جوانان مورد اعتمادشان را برای نامزدی در تیم حکومت مؤقت پیشنهاد کنند.

کمیته ملی صلح بعد از بررسی سوابق، تخصص، تجارب کاری و امانت‌داری، از آن‌هایی که پیشنهاد شده‌اند، بهترین‌ها و شایسته‌ترین‌ها را با در نظر داشت معیارهای ذیل برای تشکیل حکومت موقت شامل رئیس حکومت، معاونین، وزراء، رؤسای ادارات مستقل و کمیسیون‌ها) انتخاب می‌کند:

آغاز نو با چهره‌های نو

۱. داشتن تخصص، پای‌بندی به ارزش‌های ملی، دینی و تقوای لازم سیاسی
 ۲. عدم عضویت در حزب به اصطلاح دموکراتیک خلق و سایر بخش‌های متهم به جنایت آن حکومت مانند اداره استخبارات
 ۳. خودداری از حضور افراد مورد نزاع اعم از سران احزاب سیاسی، تنظیم‌های جهادی و تحریک طالبان
 ۴. خودداری از حضور افرادی که به خیانت ملی، فساد اداری و مالی در دولت‌های پیشین افغانستان متهم‌اند.
 ۵. خودداری از حضور قاچاق‌بران و اعضای باندهای مواد مخدر، اختتاف‌چیان و کسانی که به جنایات سازمان‌یافته ضد بشری متهم‌اند.
- اعضای حکومت مؤقت تا پنج سال بعد از ختم دوره کاری حق اشتراک در سمت‌ها و پست‌های کلان دولتی به صورت انتخابی و یا استخدامی را ندارند.

۶.۴. ایجاد حکومت موقت

کمیته منتخب ملی صلح برای افغانستان، حکومت موقت را از افراد و شخصیت‌های انتخاب‌شده برای پنج سال به شکل رسمی در افغانستان ایجاد و معرفی می‌کند. اعضای حکومت از جانب کمیته یادشده با حضور و اشتراک اعضای بلندپایه سازمان ملل متحد و شخصیت‌های سرشناس افغانستان معرفی خواهند شد. حکومت موقت بعد از آغاز به کار، وظایف ذیل را به عهده خواهد داشت:

الف) تعدیل قانون اساسی و قوانین فرعی به شمول قانون انتخابات: وظیفه عمده حکومت موقت، بر علاوه پیشبرد امور روزمره حکومت‌داری، تشکیل کمیسیون تسوید و یا تعدیل قانون اساسی آینده و قوانین فرعی به شمول قانون انتخابات کشور است.

قانون اساسی بر اساس راهکارهای ذکرشده در این طرح مبنی بر تمرکززدایی حکومت تسوید یا تعدیل گردد.

ب) طرح برنامه استراتژیک طولانی‌مدت: حکومت موقت کمیسیون‌های را جهت تدوین برنامه‌های استراتژیک طولانی‌مدت (۱۵ تا ۲۰ سال) در حوزه توسعه اقتصاد، فرهنگ، سیاست و امنیت ایجاد و این برنامه‌ها را در طول مدت حکومت موقت تدوین، تصویب و به مرحله اجرایی می‌رساند.

آغاز نو با چهره‌های نو

این استراتژی‌ها با در نظر داشت شرایط اقتصادی، جغرافیایی و محیطی افغانستان تدوین خواهد شد. حکومت‌های منتخب بعدی ملزم به طرح و تطبیق پلان‌های میان‌مدت پنج‌ساله و کوتاه‌مدت یک‌ساله بر مبنای برنامه طولانی‌مدت در نظر گرفته‌شده هستند.

۷. حکومت منتخب قانونی

با برگزاری انتخابات و اعلان نتایج نهایی آن مطابق قانون اساسی و قانون انتخابات جدید، قدرت به حکومت منتخب انتقال می‌یابد. با آغاز به کار حکومت منتخب، حکومت موقت منحل می‌گردد و تمامی قوانین، مقررات و برنامه‌های تطبیقی حکومت منتخب مطابق قانون اساسی جدید، قوانین فرعی و برنامه‌های استراتژیک طولانی‌مدت و میان‌مدت می‌تواند طرح و تطبیق شود. حکومت منتخب قانونی درواقع تطبیق کننده برنامه‌های استراتژیک خواهد بود.

نوت: نهضت اعتماد ملی افغانستان، انتقادهای، پیشنهادهای و نظریه‌های سالم هم‌وطنان عزیز و بشر دوستان گرامی را جهت بهبود این طرح و اسناد بعدی با جبین گشاده و اظهار امتنان موردتوجه قرار می‌دهد.

نهضت اعتماد ملی (نام)